

Grad je stal na mestu kjer je sedaj c.sv. Florijana.L.1439 je bil v bojih Celjanov s Habsburžani porušen.L.1855 * je bilo še veliko ostanokov grajskega obzidja. Zelo verjetno so cerkev in kapelo sv. Florijana, kot tudi zraven stoječo hišo sezidali s tem materjalom

Dominum Katzenstein je popisano v šoštanjskem Herrschafts urbarju iz 1.1480(s 407 -408) in iz 1.1575(str.408).

Lastniki gradu so bili rodbina Katzenstein. Prvi se omenja 1.1173.L.1458 prešlo v last Celjanov, pozneje pa Habsburžanov.

Ign.Orožen: Das Dekanat Schallthal, 1.1884, str.407-410.

“ravokotna nenavadno velika ladja z ravnim lesenim stropom. Prezbitarij obokan z banjo s pasovi in sosvodnicami. Moderno poslikana. Vel. oltar lep iz 1. pol. 18. stol.

2 str. oltarja preprosta iz 19. stol.“a severnem kipa Pieta 55 cm viš. Dobro ohranjen, novo polihromiran. Marija sedi na sedežu brez naslojnala. Vez glavo posebno pokrivalo, ki pada na rame in je položeno preko prsi. Suknja visoko pod prsmi prepasana, rdeča, plašč plav. Vez noge ji leži mrtvo sinovo truplo. Roke na njem prekrižane. Noge paralelne, stoje na plašču na desni. Glava počiva na Marijini desni roki z levo pa drži Jezusovi roki. Vbraz Kristov in Marijin sta nekoliko prebrskana delana. moderna polihromacija.

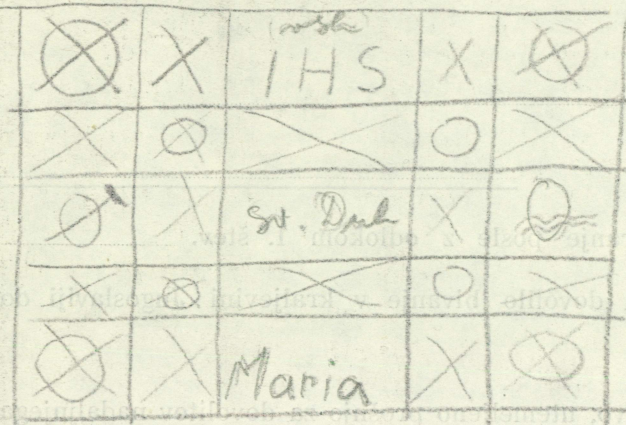
Strop iz štirioglatih kaset z ne posebno venstoječimi okviri, belo - rdeče poslikani. Polja menjajoča, rumena in plava, v njih naslikane rozete dveh vrst, za eno podlaga sončna roža, za drugo pasijonka podoben cvet.

Polje nad korom v jugozap. kotu ima letnico 1775.

Srednja polja v podobi križa poudarjena z razdelitvijo imen Jezusa in Marije, prebodenega in s trnjem kronanega srca (Marije in Jezusa) in sv. Duha v sredi.

Na južni steni visi tabla z lepo spisanim zapiskom. Zidanje te cerkve l. 1414, na tem mestu graščina Katzenstein. Porušena, a ostala samo

majhna kapelica na vrhu. V sp min turških vojska so zidali cerkev. Zvon z l. 1684 je darovala neka koroška grofica, ki je bila čudežno rešena turškega ujetništva.

Pod stolpom zvon z gotskim napisom ob vrhnjem robu Matens +++

lucas + marensz

iohannes +

Nekdaj je bil v kapelici, lepa obdelava.

Samnit glavni portal ima letnico 1669

Cerkev ima šilasta podolgovata okna

brez krogovičja. Zvonik lep, kore iz deščic. Cerkev ima krasno slikovito lego. Na juž. strani manjša kapelica z enim lesenim baročnim oltarjem 18. stol. Ob cerkvi grajske razvaline.

Stele, XXXV, 30.7.1925, str.68 - 70.

Slikam lesenega stropa
Zunanjščina cerkve.

Il.Slov.1931, L.VII, št.43, str. 343.

Cerkev se prvič omenja v vizitacijskem poročilu iz l.1545(str.381) in 1575 str.382.) Iz ~~1550~~ zač. 17.stol. je listina, v kateri prosijo vaščani lj.

škofa Thomasa, da jim ponovno posveti cerkev.(str.404.)Kot poroča vizit.pro-
tokol je bila cerkev konsekrirana l.1612(str.405).

Poročila o cerkvi v vzizitacijskih protokolih: iz l.1631(str.405)l.1641(str.
405).

V drugi pol.17.stol. je bila c. porušena in so postavili novo prostorno c.
pri gradu Katzenstein. Portal. c ima l.1669. L.1775 je bil prezbit. obokan
medtem ko je imela ladjo lesen raven strop. Oltarji: gl.oltar sv. Florijana
in dva str. oltarja v ladji:sv. Uršule in Antona Pad.(na tem oltarju ~~ne~~
napis:Haec ecclesiaet summum altare erectum est in honorem s.Floriani sub
Ado Dno Matthia Vassar parcho in Schönstain Anno 1688."Tega l.je bila c.
dozidana.

Napis na drugem zvonu se glasi:" Ecce crucem Domini fugite partes adversae
vicit leo de tribu Juda radix David Alleluja. Matthias Landtsman gos ~~xxx~~
mich in Clagenfurth Anno 1684.

Na vel.zvonu: "Antoni Cosmatschin in Clagenfurth hat mñch gossen Anno 1702."
Ecce crucem Domini itd. na majhnem zvonu.

Poleg te podružnice so l.1819 postavili majhno kapelo, na mesto prvotne le-
sene kapele in jo posvetili sv. Florijanu. V linah sta dva podolgovata, majh-
zvonova, verjetno provotne podružne c. sv. Florijana. Manjši je brez napisa
večji ima imena 4 evangelistov v gotski minuskuli.

Ign.Orožen: Das Wokanat Schallthel, l.1884, str.405-406.

(Sv. Florijan pri Soštanju). Božja pot.

Cerkev stoji na strmem grišu v n,v, 454 m. Orientacija je pravilna.

Viri in litaretura: Ignacij Orožen: Bistum und Mißese Lavant V. Dekanat Schallthal, Graz 1884 ; Franc Kos: Ornamentika lesenin poslikanih stropov v cerkvah na Slovenskem , ZUZ XVII.

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, nekoliko ožji in nižji, 5/8 zaključeni prezbiterij, kateremu je na severu prizidana prizmatičen zvonik, na jugu pa pritlična zakristija. Cerkev leži na pobočju, tako, da je proti severu višja kot proti jugu. Gradnja je kamenita, ometana. Streha ladje je sedlasta, eternitna, prezbiterija in zakristije strešasta, opečna, zvonika 8-strano piramidasta, opečna.

Zunanjščina: Ker leži cerkev na pobočju, je zapadni del cerkve eskarpiran. Fasada je preprosta, brez talnega in s preprostim žlebastim venčnim zidcem. V osi je portal, ki je ppk, vkomponiran v pp, z zidcem zaključen okvir, na katerem je letnica 1669, medtem ko sta v trikotnih poljih plastični rozeti, ovalno okno in pp podstrešna lina, nad njima in pod katero sta v malti izdelana napisa IHS in 1927.

Južna ladjina stena j brez zidcev in z 2 rahlo zašiljenima oknoma. Severna ladjina stena je enako brez zidcev, ima pp portal s preprosto profilacijo ter 2 rahlo zašiljeni okni. Obe steni poživljajo lizene. Prezbiterij je brez talnega in z žlebastim venčnim zidcem, členijo ga lizene. V obeh podolžnicah ima rahlo zašiljeni okni, v obeh poševnicah pa okrogli lini. Zvonik je lizenasto razčlenjen, ima vhod v južni steni, dvojno zvonovino v vsaki steni, na vsakem oglu kamenit vodni bijuval ter na vrhu triko-

tna čela. Zakristija ima vhod z letnico 1818 v vzhodni in pp okno v severni steni.

Notranjščina: Tlak je kamenit in pred slavolokom dvakrat krepko dvignjen. Pevska empora je zidana in počiva na 2 toskanskih stebrih in 3 križnih obokih. Ladjine stene so nerazčlenjene in dekorativno poslikane. Poslikani tabulant sestavlja mreža enostavnih kvadratnih kaset (10 x 12). Med ornamenti je na vsakem 2. polju rumena sončnica, vmes pa izmenjaje enkrat bela, drugič plava roža. V sredi stropa je med oblaki naslikan golob, okoli njega pa v križu po presledku enega polja monograma Jezusa in Marije, srce s trnovo krono in srce, prebodeno z mečem. Barve so naravne, rumena sončnica je na svetlo modri podlagi, bele in plave rože pa na temni barvi lesa. Okvir je rdeče-belo-rdeče pobarvan in profiliran. Zadaaj v desnem oglu nad korom je letnica 1775. To je najmlajši datiran, poslikani strop pri nas. Skrajna poenostavitve okraševanja se je tu zadovoljila samo z 2 motivoma: rumeno sončnico enkrat belo, drugič plavo vrtnico. Motiv je originalen, vzet v naravi ter se kot posnemanje naravne resničnosti nadaljuje v poslikanem pohištvu, enako kot način zviševanja detajlov z belo barvo. Slavolok je potlačeno polkrožen. Ima posnete robove na ajdovo rno, toda istočasno tudi nekake kapitule, je torej mešanica gotskih spominov in ranobaročnih vplivov.

Prezbiterij členijo pilastri, ki nosijo 3 oproge, med katere je razpet banjasti obok z 2 paroma sosvodnic. Leta 1903. je bil obrtniško poslikan. V zvonik in zakristijo vodita pp, profilirana portala. Prvotna zakristija je bila pod zvonikom ter je imela vhod iz vzhodne strani. Sedanja, pridan 1. 1818. je za 2 stopnici nižja ter tlakovana z opeko.

Oprava: Glavni oltar imaxx dvostopniščni suppedanij in kamenito menzo z

nabiralnikom. Nastavek je lesen, baročen, iz 2. pol. 18. stol., vendar v partiji tabernaklja in obhodov v 19. stol. predelan. Galvni kip je novejši, medtem ko so stranski kipi Franca Ksaverija, Janeza Nepomuka, Urha in sv. papeža še baročni. Oltar je l. 1869. renoviral J. Vrenko, zadnjič pa je bil obnovljen l. 1899. Njegova večna luč je rokokojska. Stranska oltarja imata 2-stopniščni suppedanij, kameniti menzi ter lesena Vrenkova nastavka s 4 slikami iz l. 1859. V leve m oltarju je kip Pieta, lesen, izvoščen, s kredo grundiran, a novo in neokusno preslikan. Je gotsko delo mehkega stila iz 1. pol. 15. stol. Kompozicija je običajna. Marijin plašč je potegnjen pod Jezusove noge. Marijino glavo pokriva peplos, pas ima zelo visoko in oprsje narahlo nakazano. Levo koleno drži Marija predež nižje, ker drži nogo navzven. Kip je sorazmerno dobro ohranjen.

Orglje, prinešene l. 1864. iz Šoštanja, prižnica in križev pot so bp.

Oprema: Na južni ladjini steni visi slika Marije Pomočnice od Matije Bradačka iz l. 1898.

Čaša in venec enega kelihov sta poznobaročna, okrašena z motivi kartuše in rokaja.

Gotski kelih ima 6-listno nogo, okrašeno z grčevo palico in vrezanimi podobami 4 evangelstov, Gregorjanskega Kristusa in Jagnjeta Božjega. Jabolko, odn. vrat krasi poznogotska oranmentika in 6 poldragih kamnov. Kelih je iz začetka 16. stol.

Zvonik: je bp. Zvon je bronast, narejen v Št. Vidu pri Ljubljani l. 1939.

Podstrešje: je bp.

Resume: Cerkev, ki stoji na mestu nekdanjega gradu Kacenštanjna, porušenega

l. 1439. , je po vseh izgledih iz 16. stol. ter je bila sorazmerno mala. Omenja se od l. 1545 dalje. L. 1631. se omenja levo ločena kapela sv. Florijana. L. 1669. je bila predelana in povečana ter je do l. 1688. dobila stranska oltarja. L. 1775., je prezbitarij dobil nov obok, ladja pa tabulant. Zakr^sitija je bila prezidana l. 1818.

Okolica: Severno cerkve tik nad prepadom stoji kapela sv. Florijana. Je preproste zunanjščine, kamenite gradnje, ima opečno streho ter ~~les~~ lesen, strešni stolpič. Orientirana je sever-jug, ima okni v obeh podolžnicah, ter je bila postavljena l. 1819. na mestu starejše, lesene kapel^e. Fasado krasi ~~menz~~ preprosta freska sv. Florijana. Tlakana je z opeko. Oltar im^a zidam^e menzo ter ~~im~~ lesen nastavek iz začetka 19. stol. z akantovimi krili. Menzo pokriva lesen, ornamentalno poslikan antependij. Oltar je zadnjič reno-
val J. Vrenko.

Konservatorske opombe: Kapela je zaradi terenskih premikov razpokana. Cerkev je v redu vzdrževana, le da jo rahlo zamaka.

Ostalo: Sl^eđov gradu Kacenštajn, ki jih je še opazil Ignacij Orožen, ni več. Cerkevna hiša, nekoliko pod cerkvijo je iz l. 1881.

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija (Velenje), rkp. str. 12, 12', zapiskil 1959.